

POSTOFFICE COACHING

India Post Exam Preparation • PA/SA • Postman • Mail Guard • MTS • GDS

PO GUIDE PART I

ପି.ଓ. ଗାଇଡ୍ ଭାଗ I

Complete Bilingual Study Notes (English + ଓଡ଼ିଆ)

Topics: PO Guide Structure • Control & Hierarchy • Postal Circles • Base Circle • Postal Services Board •
Training Institutions

Postoffice Coaching App — Your Learning Companion | 6283839926

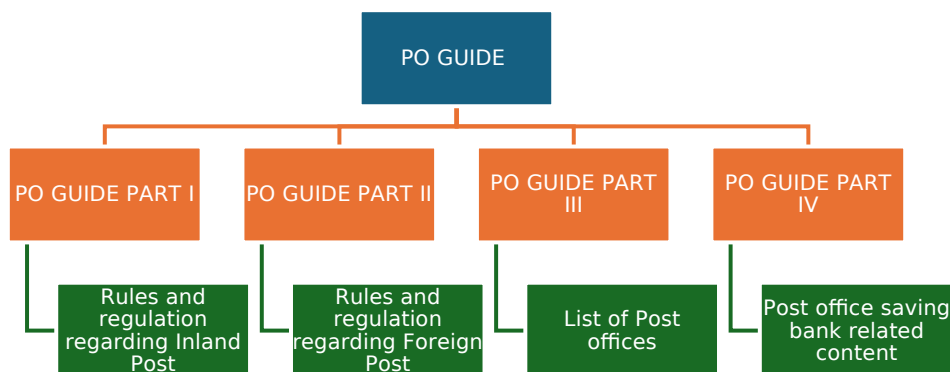
1. PO GUIDE — Overall Structure

1. ପି.ଓ. ଗାଇଡ୍ — ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଗଠନ

1.1 The Four Parts of PO Guide

1.1 ପି.ଓ. ଗାଇଡ୍‌ର ଚାରି ଭାଗ

- The **PO Guide** is divided into **four Parts (Part I to Part IV)**.
- Each Part covers a different area of postal rules.
- **PO Guide (ପି.ଓ. ଗାଇଡ୍) କୁ ଚାରି ଭାଗରେ (Part I ରୁ Part IV) ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି।**
- ପ୍ରତ୍ୟେକ Part ତାଙ୍କ ନିୟମର ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରକୁ cover କରେ।

Part (ଭାଗ)	Subject Covered (English)	ବିଷୟ (ଓଡ଼ିଆ)
PO GUIDE PART I	Rules and regulation regarding Inland Post	Inland Post (ଦେଶ ଭିତରର ତାଙ୍କ) ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ନିୟମ ଓ ବିଧି
PO GUIDE PART II	Rules and regulation regarding Foreign Post	Foreign Post (ବିଦେଶୀ ତାଙ୍କ) ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ନିୟମ ଓ ବିଧି
PO GUIDE PART III	List of Post offices	ତାଙ୍କଘରର ତାଲିକା
PO GUIDE PART IV	Post office saving bank related content	Post Office Saving Bank (ତାଙ୍କଘର ସଞ୍ଚୟ ବ୍ୟାଙ୍କ) ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସାମଗ୍ରୀ

1.2 Seven Sections of PO Guide Part I

1.2 ପି.ଓ. ଗାଇଡ୍ ଭାଗ I ର ସାତଟି Sections

- PO Guide Part I is further divided into **Seven Sections (Section I to Section VII)**.
- PO Guide Part I କୁ ପୁନଶ୍ଚ ସାତଟି Sections (Section I ରୁ Section VII) ରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି।

Section ସେକ୍ସନ୍	Name (English)	ନାମ (ଓଡ଼ିଆ)
SECTION I	GENERAL	ସାଧାରଣ (General)
SECTION II	LETTER AND PARCEL POST	ଚିଠି ଓ ପାର୍ସଲ ତାଙ୍କ (Letter and Parcel Post)

Section ସେକ୍ସନ୍	Name (English)	ନାମ (ଓଡ଼ିଆ)
SECTION III	OFFICIAL POSTAL ARTICLES	ସରକାରୀ ତାକ ସାମଗ୍ରୀ (Official Postal Articles)
SECTION IV	PROHIBITED POSTAL ARTICLES	ନିଷିଦ୍ଧ ତାକ ସାମଗ୍ରୀ (Prohibited Postal Articles)
SECTION V	MONEY ORDERS	ମନି ଅର୍ଡର (Money Orders)
SECTION VI	PHILATELY	ଫିଲାଟେଲି / ତାକ ଟିକଟ ସଂଗ୍ରହ (Philately)
SECTION VII	POSTAL LIFE INSURANCE	ତାକ ଜୀବନ ବୀମା (Postal Life Insurance)

PO GUIDE → PART I → SECTION I ... SECTION VII

PO GUIDE PART I

SECTION I

SECTION II

SECTION III

SECTION IV

SECTION V

SECTION VI

SECTION VII

GENERAL

LETTER
AND
PARCEL
POST

OFFICIAL
POSTAL
ARTICLES

PROHIBITED
POSTAL
ARTICLES

MONEY
ORDERS

PHILATELY

POSTAL
LIFE
INSURANCE

2. Clause 01: Control

2. କ୍ଲଜ୍ 01: ନିୟନ୍ତ୍ରଣ (Control)

- The Department of Posts works under a **chain of control** that starts from the **Public**.
- Order of control: **Public** → **Government** → **Minister of Communication** → **Minister of State** → **Department of Posts**.
- Department of Posts ଏକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଶୃଙ୍ଖଳା (chain of control) ଅଧୀନରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ, ଯାହା Public (ଜନତା) ରୁ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ।
- ନିୟନ୍ତ୍ରଣର କ୍ରମ: Public (ଜନତା) → Government (ସରକାର) → Minister of Communication (ଯୋଗାଯୋଗ ମନ୍ତ୍ରୀ) → Minister of State (ରାଜ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀ) → Department of Posts (ଡାକ ବିଭାଗ)।

Public → **Government** → **Minister of Communication** → **Minister of State** → **Department of Posts**

2.1 Two Must-Remember Facts

2.1 ଦୁଇଟି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ

Point ବିନ୍ଦୁ	English	ଓଡ଼ିଆ
Establishment ପ୍ରତିଷ୍ଠା	Post office was established on 01 October 1854 , when Lord Dalhousie was Governor General.	ଡାକଘରର ପ୍ରତିଷ୍ଠା 01 ଅକ୍ଟୋବର 1854 ରେ ହୋଇଥିଲା, ଯେତେବେଳେ Lord Dalhousie (ଲର୍ଡ ଡାଲହାଉସି) Governor General (ଗଭର୍ନର ଜେନେରାଲ) ଥିଲେ।
Headquarter ମୁଖ୍ୟାଳୟ	Headquarter of India Post: Dak Bhawan, New Delhi	India Post ର ମୁଖ୍ୟାଳୟ: Dak Bhawan (ଡାକ ଭବନ), New Delhi

2.2 More Control & Headquarters Facts

2.2 ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଓ ମୁଖ୍ୟାଳୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅନ୍ୟ ତଥ୍ୟ

Point ବିନ୍ଦୁ	English	ଓଡ଼ିଆ
Ministry ମନ୍ତ୍ରାଳୟ	The Department of Posts comes under the Ministry of Communications .	ଡାକ ବିଭାଗ ଯୋଗାଯୋଗ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ଅଧୀନରେ ଆସେ।
Administrative Control ପ୍ରଶାସନିକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ	DoP is under the administrative control of the Director General Post, New Delhi . The Director General Postal Services is responsible for handling the operations of the Department.	DoP ମହାନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଡାକ, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀଙ୍କ ପ୍ରଶାସନିକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ଅଛି। ମହାନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଡାକ ସେବା ବିଭାଗର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଳିବା ପାଇଁ ଦାୟୀ ହୋଇଥାନ୍ତି।
Headquarter (with PIN) ମୁଖ୍ୟାଳୟ (ପିନ୍ ସହିତ)	Headquarter of India Post: Dak Bhawan, New Delhi – 110001 .	ଭାରତୀୟ ଡାକର ମୁଖ୍ୟାଳୟ: ଡାକ ଭବନ, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ – 110001

Point ବିନ୍ଦୁ	English	ଓଡ଼ିଆ
PLI Directorate ପି.ଏଲ୍.ଆଇ. ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ	The Directorate of PLI is located at Chanakyapuri P.O. Complex, New Delhi – 110021. The Director of PLI is at Kolkata.	PLI ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ ଚାଣକ୍ୟପୁରୀ ପି.ଓ. କମ୍ପ୍ଲେକ୍ସ, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ – 110021 ରେ ଅବସ୍ଥିତ। PLI ର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ କୋଲକାତାରେ ଅଛନ୍ତି।
Controller of Foreign Mails ବିଦେଶୀ ଡାକ ନିୟନ୍ତ୍ରକ	The office of the Controller of Foreign Mails is located at Mumbai.	ବିଦେଶୀ ଡାକ ନିୟନ୍ତ୍ରକଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ମୁମ୍ବାଇରେ ଅବସ୍ଥିତ।
First Airmail Flight ପ୍ରଥମ ବିମାନ ଡାକ ଉଡ଼ାଣ	On 18 February 1911 , the world's first airmail flight took off from Allahabad to Naini , covering about 18 km across the river Ganges.	18 ଫେବୃଆରୀ 1911 ରେ ବିଶ୍ୱର ପ୍ରଥମ ବିମାନ ଡାକ ଉଡ଼ାଣ ଏଲ୍ଲାହାବାଦରୁ ନୈନୀ ଅଭିମୁଖେ ଯାତ୍ରା କରିଥିଲା, ଯାହା ଗଙ୍ଗା ନଦୀ ପାର କରି ପ୍ରାୟ 18 କିଲୋମିଟର ଦୂରତା ଅତିକ୍ରମ କରିଥିଲା।

3. Administrative Hierarchy of Department of Posts

3. ଡାକ ବିଭାଗର ପ୍ରଶାସନିକ ଗଠନ (Hierarchy)

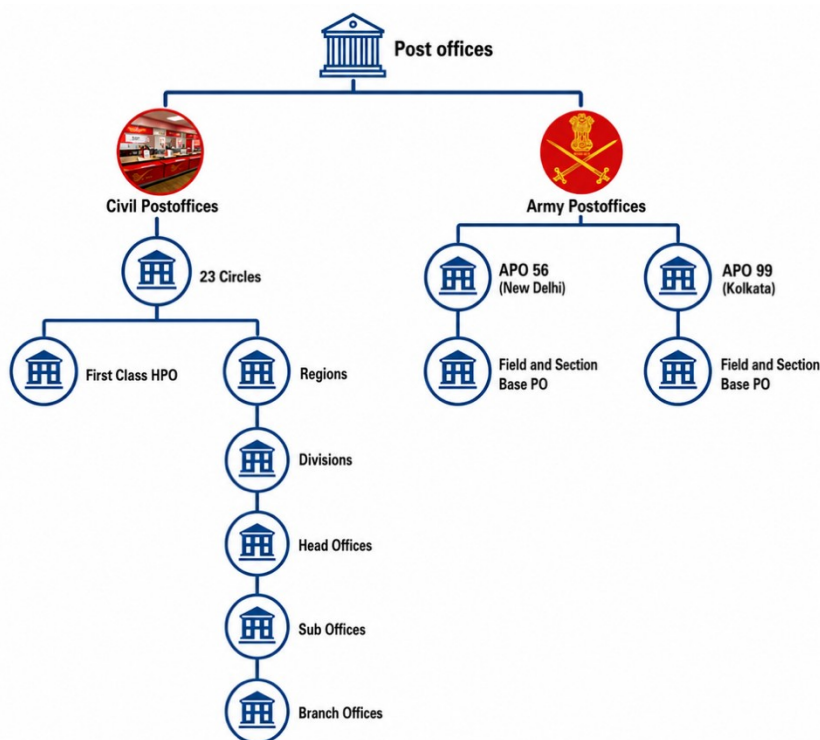
- Every administrative unit of the Department of Posts has a **head officer**.
- The hierarchy runs from the **Department of Posts** at the top down to the **Sub Division** at the bottom.
- Department of Posts ର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶାସନିକ ଏକକର ଜଣେ head officer (ମୁଖ୍ୟ ଅଧିକାରୀ) ଥାଆନ୍ତି।
- ଏହି ଗଠନ ସର୍ବୋପରି Department of Posts ରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ସର୍ବନିମ୍ନ Sub Division (ଉପ-ଖଣ୍ଡ) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଏ।

Level / Unit ସ୍ତର / ଏକକ	Officer (Post) ଅଧିକାରୀ (ପଦ)	Designation of Head ମୁଖ୍ୟଙ୍କ ପଦନାମ
Department of Posts ଡାକ ବିଭାଗ	Secretary ସଚିବ	—
Department of Posts ଡାକ ବିଭାଗ	Director General ମହାନିର୍ଦ୍ଦେଶକ	—
Circle ସର୍କଲ	Chief Postmaster General (CPMG) ମୁଖ୍ୟ ପୋଷ୍ଟମାଷ୍ଟର ଜେନେରାଲ	Circle Head (ସର୍କଲ ମୁଖ୍ୟ)
Region ରିଜନ୍	Regional Postmaster General (PMG) ରିଜନାଲ ପୋଷ୍ଟମାଷ୍ଟର ଜେନେରାଲ	Regional Head (ରିଜନ୍ ମୁଖ୍ୟ)
Division ଡିଭିଜନ୍	Supdt. of PO / RMS (ଅଧୀକ୍ଷକ ଡାକଘର / RMS)	Division Head (ଡିଭିଜନ୍ ମୁଖ୍ୟ)
Sub Division ଉପ-ଖଣ୍ଡ	ASPO / Inspector (ସହାୟକ ଅଧୀକ୍ଷକ ଡାକଘର / ନିରୀକ୍ଷକ)	Sub Dn Head (ଉପ-ଖଣ୍ଡ ମୁଖ୍ୟ)

Department of Posts (Secretary → Director General) → Circle (CPMG) → Region (PMG) → Division (SPO/SRM) → Sub Division (ASPO/IPO)

4. Classification of Post Offices

4. ଡାକଘରର ବର୍ଗୀକରଣ

- **Post offices** are divided into two main groups: (a) **Post offices (civil)** and (b) **Army Post offices**.
- **Post offices (ଡାକଘର)** କୁ ଦୁଇଟି ମୁଖ୍ୟ ଗୋଷ୍ଠୀରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି: (a) **Post offices (ସିଭିଲ ଡାକଘର)** ଏବଂ (b) **Army Post offices (ସେନା ଡାକଘର)**।

4.1 Branch A — Civil Post Offices

4.1 ଶାଖା A — ସିଭିଲ ଡାକଘର

- Post offices → **23 circles**.
- From 23 circles the structure splits into **First Class HPO** and **Regions**.
- Regions → **Divisions** → **Head offices** → **Sub offices** → **Branch offices**.
- Post offices → 23 circles (23 ସର୍କଲ)।
- 23 circles ଘରେ ଗଠନ First Class HPO ଏବଂ Regions (ରିଜନ୍) ରେ ବିଭକ୍ତ ହୁଏ।
- Regions → Divisions (ଡିଭିଜନ୍) → Head offices (ମୁଖ୍ୟ ଡାକଘର) → Sub offices (ଉପ ଡାକଘର) → Branch offices (ଶାଖା ଡାକଘର)।

4.2 Branch B — Army Post Offices

4.2 ଶାଖା B — ସେନା ଡାକଘର (Army Post Offices)

- Army Post offices are of two types: **APO 56 (NEW DELHI)** and **APO 99 (KOLKATA)**.
- Under these come **FIELD POST OFFICES** and **SECTION BASE P O**.
- Army Post offices ଦୁଇ ପ୍ରକାରର: APO 56 (NEW DELHI) ଏବଂ APO 99 (KOLKATA)।
- ଏମାନଙ୍କ ଅଧୀନରେ FIELD POST OFFICES (ଫିଲ୍ଡ ପୋଷ୍ଟ ଅଫିସ୍) ଏବଂ SECTION BASE P O ଆସନ୍ତି।

Army Post Office ସେନା ଡାକଘର	Location ସ୍ଥାନ	Remember ମନେ ରଖନ୍ତୁ
APO 56	NEW DELHI (ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ)	56 → New Delhi
APO 99	KOLKATA (କୋଲକାତା)	99 → Kolkata

4.3 Army Post Offices — CBPO Names & PIN Codes

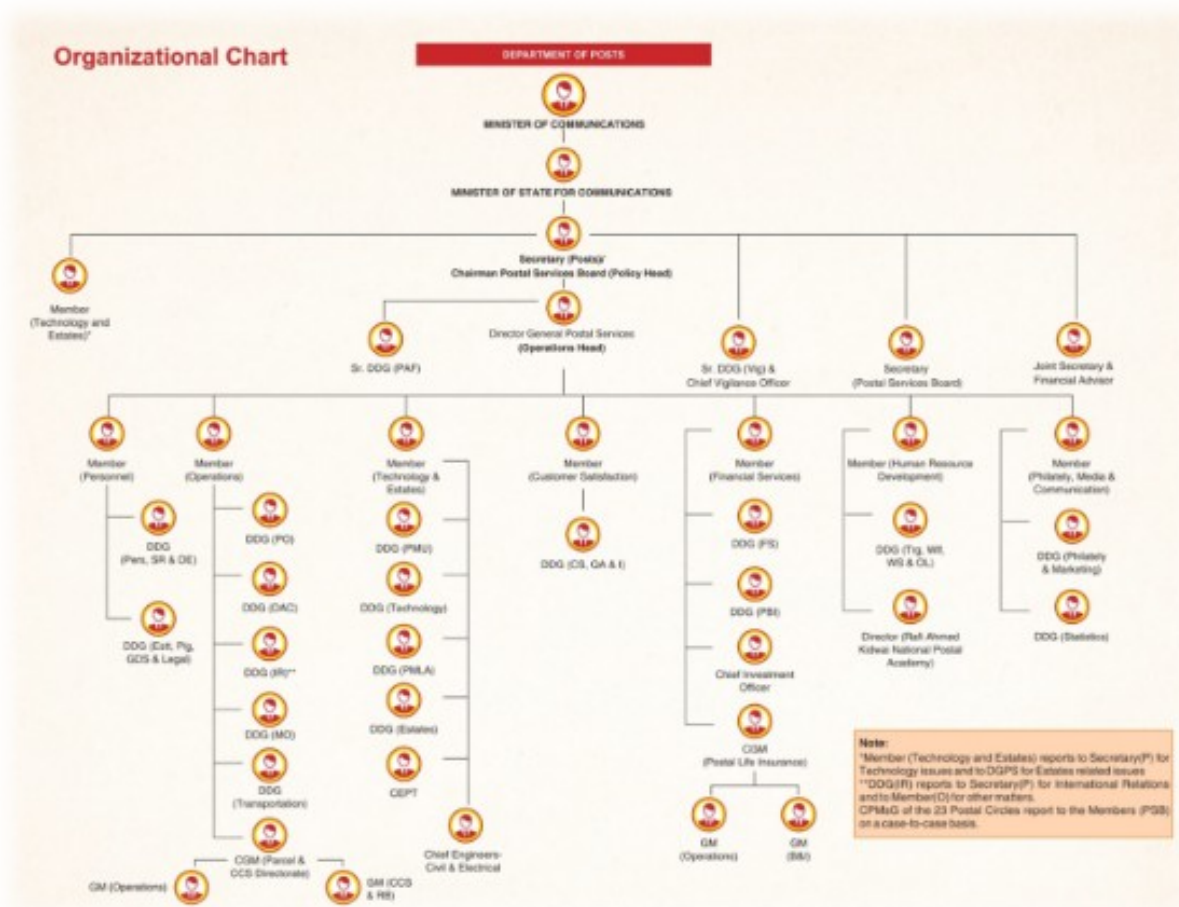
4.3 ସେନା ଡାକଘର — CBPO ନାମ ଓ ପିନ୍ କୋଡ୍

Army Post Office ସେନା ଡାକଘର	Also Called ଅନ୍ୟ ନାମ	PIN Code ପିନ୍ କୋଡ୍
56 APO — New Delhi (ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ)	1 CBPO	900056
99 APO — Kolkata (କୋଲକାତା)	2 CBPO	900099

- **CBPO** stands for **Central Base Post Office**.
- **CBPO** ର ପୂର୍ଣ୍ଣ ନାମ **Central Base Post Office** (କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବେସ୍ ଡାକଘର)।

5. Department of Posts — Organisational Chart

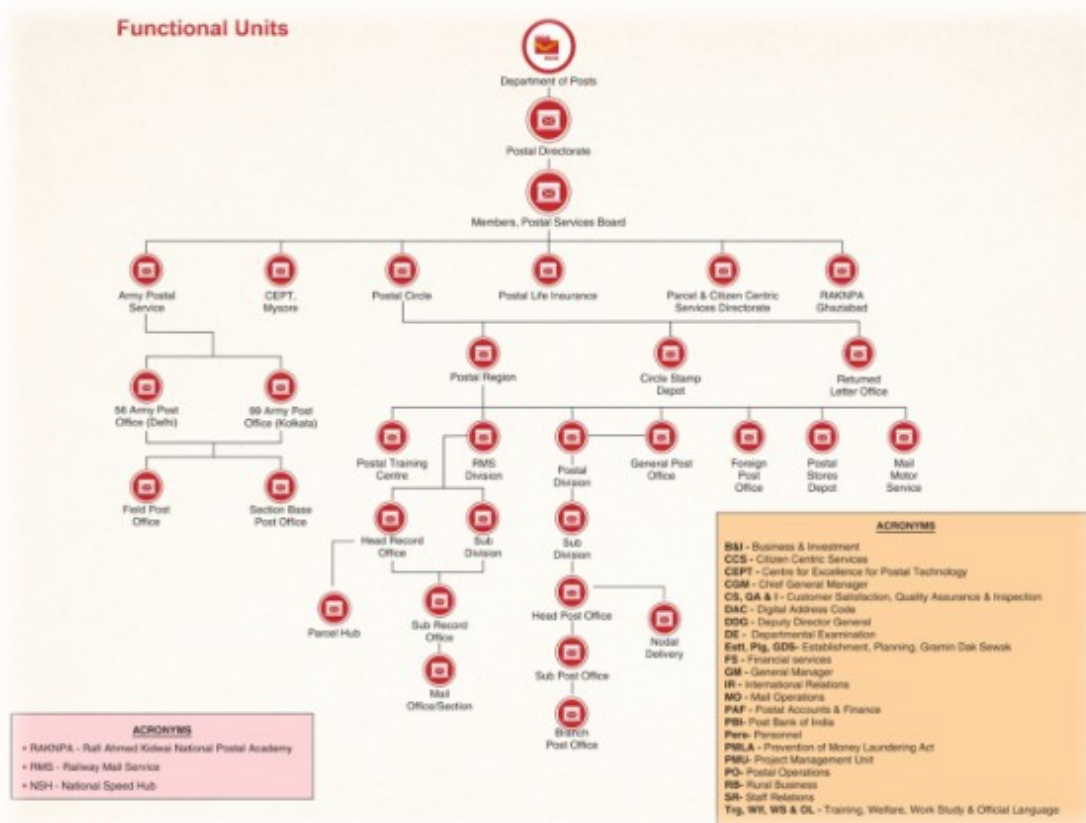
5. ଡାକ ବିଭାଗ — ସାଂଗଠନିକ ଚାର୍ଟ

6. Postal Directorate — Field Structure

6. ଡାକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ — କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ଗଠନ

- Under the **Postal Directorate** there are several directorates, institutions and field units.
- Postal Directorate (ଡାକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ) ଅଧୀନରେ ଅନେକ directorates, ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଓ କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ଏକକ ଆସନ୍ତି।**

6.1 Direct Wings under Postal Directorate

6.1 ଡାକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଅଧୀନସ୍ଥ ଶାଖା

Wing / Unit ଶାଖା / ଏକକ	Note (English)	ଟିପ୍ପଣୀ (ଓଡ଼ିଆ)
Parcel Directorate	Handles parcel business	ପାର୍ସଲ କାର୍ଯ୍ୟ ଦେଖେ
RAKNPA, Ghaziabad	Apex training academy	ଶୀର୍ଷ ତାଲିମ ଏକାଡେମୀ
Postal Circle	Circle level administrative unit	ସର୍କଲ ସ୍ତରର ପ୍ରଶାସନିକ ଏକକ
Business Development Directorate	Business development work	ବ୍ୟବସାୟ ବିକାଶ କାର୍ଯ୍ୟ
Postal Life Insurance Directorate	PLI work	PLI (ଡାକ ଜୀବନ ବୀମା) କାର୍ଯ୍ୟ
CEPT, Mysore	Technology centre	ପ୍ରଯୁକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ର

Wing / Unit ଶାଖା / ଏକକ	Note (English)	ଟିପ୍ପଣୀ (ଓଡ଼ିଆ)
Army Postal Service	Postal service for Armed Forces	ସଶସ୍ତ୍ର ବାହିନୀ ପାଇଁ ଡାକ ସେବା

6.2 Under Postal Circle

6.2 ପୋଷ୍ଟାଲ୍ ସର୍କଲ ଅଧୀନରେ

- Circle Stamp Depot (ସର୍କଲ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଡିପୋ)
- Returned Letter Office (ଫେରସ୍ତ ଚିଠିର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ)
- Postal Region (ଡାକ ରିଜନ୍)
- Postal Region ଅଧୀନରେ: General Post Office, Foreign Post, Postal Stores & Stamps Depot, Mail Motor Service

6.3 Other Field Units, Accounts Offices & Depots

6.3 ଅନ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ଏକକ, ହିସାବ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଓ ଡିପୋ

Point ବିନ୍ଦୁ	English	ଓଡ଼ିଆ
Postal Accounts Offices ଡାକ ହିସାବ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ	There are 23 Postal Accounts Offices in the Department, headed by SAG/JAG (Senior/Junior Administrative Grade) level officers. They also work as the Internal Finance Advisor to the Chief Postmaster General .	ବିଭାଗରେ 23ଟି ଡାକ ହିସାବ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଅଛି, ଯାହାର ନେତୃତ୍ୱ SAG/JAG ସ୍ତରର ଅଧିକାରୀମାନେ ନିଅନ୍ତି। ସେମାନେ ମୁଖ୍ୟ ପୋଷ୍ଟମାଷ୍ଟର ଜେନେରାଲଙ୍କ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଆର୍ଥିକ ପରାମର୍ଶଦାତା ଭାବେ ମଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି।
Depots (Merged) ଡିପୋ (ମିଶ୍ରଣ)	At present the Postal Store Depot and the Circle Stamp Depot have been merged , and the merged depot is headed by a single PS Group 'B' officer, i.e. Superintendent .	ବର୍ତ୍ତମାନ ପୋଷ୍ଟାଲ୍ ଷ୍ଟୋର ଡିପୋ ଓ ସର୍କଲ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଡିପୋକୁ ମିଶ୍ରିତ କରାଯାଇଛି, ଏବଂ ମିଶ୍ରିତ ଡିପୋର ନେତୃତ୍ୱ ଏକମାତ୍ର PS ଗ୍ରୁପ୍ 'ବି' ଅଧିକାରୀ ଅର୍ଥାତ୍ ଅଧୀକ୍ଷକ ନିଅନ୍ତି।
Types of Division ଖଣ୍ଡର ପ୍ରକାର	Postal Division → SP / SSP RMS Division → SRM / SSRM	ଡାକ ଖଣ୍ଡ → SP / SSP RMS ଖଣ୍ଡ → SRM / SSRM

In simple words: 23 circles, and also 23 Postal Accounts Offices — headed by SAG/JAG officers who double as Internal Finance Advisor to the CPMG. The two depots (PSD + CSD) are now one, under a Superintendent.

ସରଳ ଭାଷାରେ: 23 ସର୍କଲ, ଏବଂ 23ଟି ଡାକ ହିସାବ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ମଧ୍ୟ — ଯାହାର ନେତୃତ୍ୱ SAG/JAG ଅଧିକାରୀମାନେ ନିଅନ୍ତି ଯିଏ CPMG କ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଆର୍ଥିକ ପରାମର୍ଶଦାତା ମଧ୍ୟ। ଉଭୟ ଡିପୋ (PSD + CSD) ବର୍ତ୍ତମାନ ଏକ, ଅଧୀକ୍ଷକଙ୍କ ଅଧୀନରେ।

7. Postal Circles of India (23 Circles)

7. ଭାରତର ଡାକ ସର୍କଲ (23 ସର୍କଲ)

- India has **23 Postal Circles**, plus **1 Base Circle** for the Armed Forces.
- Each circle has its own **Headquarters** and covers certain **States / Union Territories**.
- ଭାରତରେ 23 Postal Circles (ଡାକ ସର୍କଲ) ଅଛି, ଏବଂ ସଶସ୍ତ୍ର ବାହିନୀ ପାଇଁ 1 Base Circle ଅଲଗା ଅଛି।
- ପ୍ରତ୍ୟେକ ସର୍କଲର ନିଜସ୍ବ Headquarters (ମୁଖ୍ୟାଳୟ) ଥାଏ ଏବଂ ତାହା କିଛି States / Union Territories (ରାଜ୍ୟ / କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳ) କୁ cover କରେ।

Sr. No. କ୍ରମ ସଂ.	Circle Name ସର୍କଲ ନାମ	Headquarters ମୁଖ୍ୟାଳୟ	States / Union Territories Covered ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ରାଜ୍ୟ / କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳ
1	Andhra Pradesh	Vijayawada	Andhra Pradesh, Yanam (Puducherry)
2	Assam	Guwahati	Assam
3	Bihar	Patna	Bihar
4	Chhattisgarh	Raipur	Chhattisgarh
5	Delhi	New Delhi	Delhi
6	Gujarat	Ahmedabad	Gujarat, Dadra & Nagar Haveli, Daman & Diu
7	Haryana	Ambala Cantt.	Haryana
8	Himachal Pradesh	Shimla	Himachal Pradesh
9	Jammu & Kashmir	Srinagar	Jammu & Kashmir, Ladakh
10	Jharkhand	Ranchi	Jharkhand
11	Karnataka	Bengaluru	Karnataka
12	Kerala	Thiruvananthapuram	Kerala, Lakshadweep, Mahe
13	Madhya Pradesh	Bhopal	Madhya Pradesh
14	Maharashtra	Mumbai	Maharashtra, Goa
15	North East	Shillong	Arunachal Pradesh, Manipur, Meghalaya, Mizoram, Nagaland, Tripura
16	Odisha	Bhubaneswar	Odisha
17	Punjab	Chandigarh	Punjab, Chandigarh
18	Rajasthan	Jaipur	Rajasthan
19	Tamil Nadu	Chennai	Tamil Nadu, Puducherry (except Yanam & Mahe)
20	Telangana	Hyderabad	Telangana
21	Uttar Pradesh	Lucknow	Uttar Pradesh
22	Uttarakhand	Dehradun	Uttarakhand

Sr. No. କ୍ରମ ସଂ.	Circle Name ସର୍କଲର ନାମ	Headquarters ମୁଖ୍ୟାଳୟ	States / Union Territories Covered ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ରାଜ୍ୟ / କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳ
23	West Bengal	Kolkata	West Bengal, Sikkim, Andaman & Nicobar Islands

Total = 23 Circles + 1 Base Circle | ମୋଟ = 23 ସର୍କଲ + 1 ବେସ୍ ସର୍କଲ

8. Base Circle (Army Postal Service)

8. ବେସ୍ ସର୍କଲ (ଆର୍ମି ପୋଷ୍ଟାଲ୍ ସର୍ଭିସ୍)

Aspect ଦିଗ	Details (English)	ବିବରଣୀ (ଓଡ଼ିଆ)
Name ନାମ	Base Circle	Base Circle (ବେସ୍ ସର୍କଲ)
Headquarters ମୁଖ୍ୟାଳୟ	New Delhi (Army HQ)	New Delhi (Army HQ / ସେନା ମୁଖ୍ୟାଳୟ)
Purpose ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ	To cater to the postal communication needs of the Armed Forces (Army, Navy, Air Force)	Armed Forces (ସଶସ୍ତ୍ର ବାହିନୀ — Army, Navy, Air Force) ର ଡାକ ଯୋଗାଯୋଗ ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କରିବା
Head of Circle ସର୍କଲ ମୁଖ୍ୟ	Additional Director General, Army Postal Service (Rank: Major General)	Additional Director General, Army Postal Service (ପଦବୀ: Major General)
Officer Cadre ଅଧିକାରୀ ସମ୍ବର୍ଗ	Officers on deputation from the Civil Posts (Department of Posts)	ଅଧିକାରୀମାନେ Civil Posts (Department of Posts) ରୁ deputation (ପ୍ରତିନିୟୁକ୍ତି) ରେ ଆସନ୍ତି
Other Ranks (Staffing) ଅନ୍ୟ ପଦବୀ (ସ୍ଥାପନା)	75% personnel drawn from Department of Posts (except GDS) 25% personnel recruited directly by the Army	75% କର୍ମଚାରୀ Department of Posts ରୁ ନିଆଯାଆନ୍ତି (except GDS) 25% କର୍ମଚାରୀ ସିଧାସଳଖ Army ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି
Special Role ବିଶେଷ ଭୂମିକା	Provides postal services to soldiers in peace areas, field areas, and forward posts during war, peace, and natural calamities	ସୈନିକମାନଙ୍କୁ peace areas (ଶାନ୍ତି କ୍ଷେତ୍ର), field areas (ଫିଲ୍ଡ କ୍ଷେତ୍ର) ଏବଂ forward posts (ଅଗ୍ରମ ଗୋଟି) ରେ ଯୁଦ୍ଧ, ଶାନ୍ତି ଓ ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସମୟରେ ଡାକ ସେବା ଦିଏ

8.1 More Facts on Army Postal Service

8.1 ସେନା ଡାକ ସେବା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅନ୍ୟ ତଥ୍ୟ

Point ବିନ୍ଦୁ	English	ଓଡ଼ିଆ
Headquarters ମୁଖ୍ୟାଳୟ	The headquarter of the Army Postal Service (India) is located at the Integrated Headquarters of Ministry of Defence (Army), New Delhi.	ସେନା ଡାକ ସେବା (ଭାରତ) ର ମୁଖ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରାଳୟ (ସେନା) ର ଏକୀକୃତ ମୁଖ୍ୟାଳୟ, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀରେ ଅବସ୍ଥିତ।
Officer Cadre ଅଧିକାରୀ ସମ୍ବର୍ଗ	The Officer's cadre of APS is drawn on deputation from the Indian Postal Service (IPoS).	APS ର ଅଧିକାରୀ ସମ୍ବର୍ଗ ଭାରତୀୟ ଡାକ ସେବା (IPoS) ରୁ ପ୍ରତିନିଯୁକ୍ତିରେ ନିଆଯାଏ।
CBPOs & their Heads CBPO ଓ ସେମାନଙ୍କ ମୁଖ୍ୟ	The two Command-based Post Offices (CBPOs) are at Delhi and Kolkata , commanded by Commandants in the rank of Colonel.	ଦୁଇଟି କମାଣ୍ଡ ଆଧାରିତ ଡାକଘର (CBPO) ଦିଲ୍ଲୀ ଓ କୋଲକାତାରେ ଅଛି, ଯାହାର କମାଣ୍ଡ କର୍ତ୍ତୃକ ପଦବୀର କମାଣ୍ଡାଣ୍ଟଙ୍କ ପାଖରେ ଥାଏ।
	The Department of Posts has full fledge army wing in Indian army.	ଭାରତୀୟ ସେନାରେ ଡାକ ବିଭାଗର ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଆର୍ମି ଉଇଙ୍ଗ ଅଛି।
Training Centre ଡାଲିମ କେନ୍ଦ୍ର	The Army Postal Service Training Centre is at Kamptee, Nagpur (Maharashtra) , also commanded by a Commandant of Colonel rank.	ସେନା ଡାକ ସେବା ଡାଲିମ କେନ୍ଦ୍ର କାମ୍ପଟୀ, ନାଗପୁର (ମହାରାଷ୍ଟ୍ର) ରେ ଅଛି, ଯାହାର କମାଣ୍ଡ ମଧ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃକ ପଦବୀର କମାଣ୍ଡାଣ୍ଟଙ୍କ ପାଖରେ ଥାଏ।

9. Key Officeholders

9. ପ୍ରମୁଖ ପଦାଧିକାରୀ

Position ପଦ	Name ନାମ	Notes / Additional Info ଟିପ୍ପଣୀ
Minister of Communications (Union Cabinet Minister) ଯୋଗାଯୋଗ ମନ୍ତ୍ରୀ (କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କ୍ୟାବିନେଟ ମନ୍ତ୍ରୀ)	Shri Jyotiraditya M. Scindia	
Minister of State (MoS) for Communications ଯୋଗାଯୋଗ ରାଜ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀ	Dr. Chandra Sekhar Pemmasani	
Secretary, Department of Posts & Chairperson, Postal Services Board ସଚିବ, ଡାକ ବିଭାଗ ଓ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ଡାକ ସେବା ବୋର୍ଡ	Shri Subrat Das	

Position ପଦ	Name ନାମ	Notes / Additional Info ଟିପ୍ପଣୀ
Director General of Postal Services ମହାନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ଡାକ ସେବା	Shri Jitendra Gupta	

Note / ଟିପ୍ପଣୀ

In simple words: These names can change. Check the official India Post website at least one month before your exam.

ସରଳ ଭାଷାରେ: ଏହି ନାମ ବଦଳି ପାରେ। ପରୀକ୍ଷାର ଅତି କମରେ ଏକ ମାସ ପୂର୍ବରୁ India Post ର ସରକାରୀ ୱେବସାଇଟରେ ଯାଞ୍ଚ କରନ୍ତୁ।

10. Postal Service Board (Apex Management Body)

10. ଡାକ ସେବା ବୋର୍ଡ (ସର୍ବୋଚ୍ଚ ପରିଚାଳନା ସଂସ୍ଥା)

- The Postal Service Board is the **highest decision-making authority of DoP**.
- Postal Service Board, DoP ର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣକାରୀ ପ୍ରାଧିକରଣ।

10.1 Composition

10.1 ଗଠନ

- Chairman**
- Seven Members** with the following portfolios.
- Chairman (ଅଧ୍ୟକ୍ଷ)**
- ନିମ୍ନଲିଖିତ portfolios (ବିଭାଗ) ଥିବା ସାତ ଜଣ Members (ସଦସ୍ୟ)।

No. କ୍ରମ	Portfolio (English)	ପୋର୍ଟଫୋଲିଓ (ଓଡ଼ିଆ)
1	Personnel	କର୍ମଚାରୀ (Personnel)
2	Operations	ପରିଚାଳନା (Operations)
3	Customer Satisfaction	ଗ୍ରାହକ ସନ୍ତୁଷ୍ଟି
4	Financial Services	ଆର୍ଥିକ ସେବା (Financial Services)
5	Human Resource Development (HRD)	ମାନବ ସମ୍ବଳ ବିକାଶ (HRD)
6	Estates	ସମ୍ପତ୍ତି
7	Philately, Media and communication	ଡାକ ଟିକଟ ସଂଗ୍ରହ, ମିଡ଼ିଆ ଓ ଯୋଗାଯୋଗ

10.2 Permanent Invitee

10.2 ସ୍ଥାୟୀ ଆମନ୍ତ୍ରିତ ସଦସ୍ୟ

- The **Joint Secretary and Financial Advisor** to the Department is a **permanent invitee** to the Board.
- ବିଭାଗର Additional Secretary and Financial Advisor (ଅତିରିକ୍ତ ସଚିବ ଓ ଆର୍ଥିକ ପରାମର୍ଶଦାତା) ବୋର୍ଡର permanent invitee (ସ୍ଥାୟୀ ଆମନ୍ତ୍ରିତ ସଦସ୍ୟ) ହୋଇଥାନ୍ତି।

10.3 Secretariat Support

10.3 ସଚିବାଳୟ ସହାୟତା

- The Board is assisted by a **senior staff officer of the Directorate** who acts as **Secretary to the Board**.
- ବୋର୍ଡକୁ Directorate ର ଜଣେ senior staff officer (ବରିଷ୍ଠ ସ୍ଥାୟୀ ଅଧିକାରୀ) ସହାୟତା କରନ୍ତି, ଯିଏ Secretary to the Board (ବୋର୍ଡର ସଚିବ) ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି।

10.4 Supporting Officers at HQ

10.4 ମୁଖ୍ୟାଳୟରେ ସହାୟକ ଅଧିକାରୀ

- **Deputy Directors General (DDG) — ଉପ ମହାନିର୍ଦ୍ଦେଶକ**
- **Directors — ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ**
- **Assistant Directors General (ADG) — ସହାୟକ ମହାନିର୍ଦ୍ଦେଶକ**
- ଏହି ଅଧିକାରୀମାନେ Headquarters ରେ ବୋର୍ଡକୁ functional ଓ administrative support (କାର୍ଯ୍ୟାତ୍ମକ ଓ ପ୍ରଶାସନିକ ସହାୟତା) ଦିଅନ୍ତି।
- These officers provide **functional and administrative support** to the Board at the Headquarters.

Chairman + 7 Members → Permanent Invitee (ASFA) → Secretary to the Board → DDG / Directors / ADG

11. Postal Services Board — Present Composition

11. ଡାକ ସେବା ବୋର୍ଡ — ବର୍ତ୍ତମାନର ଗଠନ

11.1 Chairperson & Director General

11.1 ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଓ ମହାନିର୍ଦ୍ଦେଶକ

Role ଭୂମିକା	Name ନାମ	Designation ପଦନାମ
Chairperson ଅଧ୍ୟକ୍ଷ	Shri Subrat Das	Secretary, Department of Posts & Chairperson (ସଚିବ, ଡାକ ବିଭାଗ ଓ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ)
Director General ମହାନିର୍ଦ୍ଦେଶକ	Shri Jitendra Gupta	Director General Postal Service (ମହାନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ଡାକ ସେବା)

11.2 Members of the Board (by Portfolio)

11.2 ବୋର୍ଡର ସଦସ୍ୟ (ପୋର୍ଟଫୋଲିଓ ଅନୁସାରେ)

No. କ୍ରମ	Name ନାମ	Portfolio (English)	ପୋର୍ଟଫୋଲିଓ (ଓଡ଼ିଆ)
1	Shri K. Prakash	Personnel	କର୍ମଚାରୀ (Personnel)
2	Shri Harpreet Singh	Operations	ପରିଚାଳନା (Operations)
3	Ms. Samriti Sharan	Customer Satisfaction	ଗ୍ରାହକ ସନ୍ତୁଷ୍ଟି
4	Ms. Manisha Sinha	Financial Services	ଆର୍ଥିକ ସେବା (Financial Services)
5	Col. S.F.H. Rizvi	Human Resource Development (HRD)	ମାନବ ସମ୍ବଳ ବିକାଶ (HRD)
6	Ms. Pratibha Nath	Estates	ସମ୍ପତ୍ତି
7	Ms. Mariamma Thomas	Philately, Media and communication	ଡାକ ଚିକିଟ ସଂଗ୍ରହ, ମିଡ଼ିଆ ଓ ଯୋଗାଯୋଗ

11.3 Permanent Invitee & Secretary to the Board

11.3 ସ୍ଥାୟୀ ଆମନ୍ତ୍ରିତ ସଦସ୍ୟ ଓ ବୋର୍ଡ ସଚିବ

Role ଭୂମିକା	Name ନାମ	Designation ପଦନାମ
Permanent Invitee ସ୍ଥାୟୀ ଆମନ୍ତ୍ରିତ ସଦସ୍ୟ	Shri Shreeshail Malge	Joint Secretary and Financial Advisor (JSFA) (ଅତିରିକ୍ତ ସଚିବ ଓ ଆର୍ଥିକ ପରାମର୍ଶଦାତା)
Secretary to the Board ବୋର୍ଡର ସଚିବ	Dr. Sachin Mittal	Secretary (PSB) (ସଚିବ, ଡାକ ସେବା ବୋର୍ଡ)

Note / ଟିପ୍ପଣୀ

In simple words: These details are subject to change. Verify the latest information at least one month before the examination from the official India Post website (www.indiapost.gov.in).

ସରଳ ଭାଷାରେ: ଏହି ବିବରଣୀ ବଦଳି ପାରେ। ପରୀକ୍ଷାର ଅତି କମରେ ଏକ ମାସ ପୂର୍ବରୁ **India Post** ର ସରକାରୀ ୱେବସାଇଟ (www.indiapost.gov.in) ରୁ ନୂତନତମ ସୂଚନା ନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ।

12. Postal Training Institutions

12. ଡାକ ଡାଲିମ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ

12.1 Apex & Specialized Training Institutions

12.1 ଶୀର୍ଷ ଓ ବିଶେଷ ଡାଲିମ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ

Institute ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ	Location ସ୍ଥାନ	Details ବିବରଣୀ
R.A.K.N.P.A. (Rafi Ahmed Kidwai National Postal Academy)	Ghaziabad, Uttar Pradesh (ଗାଜିଆବାଦ, ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ)	Apex training institute of the Department of Posts for higher management cadre officers (IPoS/Group A) . ଡାକ ବିଭାଗର ଶୀର୍ଷ ଡାଲିମ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ, ଯାହା ଉଚ୍ଚ ପରିଚାଳନା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଧିକାରୀଙ୍କ (IPoS/Group A) ପାଇଁ
C.E.P.T. (Centre for Excellence in Postal Technology)	Mysuru (Main Office), Hyderabad, Bangalore, Chennai (ମହାଶୂର, ହାଇଦ୍ରାବାଦ, ବେଙ୍ଗାଲୁରୁ, ଚେନ୍ନାଇ)	Specialized institute for IT, technology, and automation in the Department of Posts. ଡାକ ବିଭାଗରେ IT, technology (ପ୍ରଯୁକ୍ତି) ଓ automation (ସ୍ୱୟଂଚାଳନ) ପାଇଁ ବିଶେଷ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ

12.2 Postal Training Centers (PTCs)

12.2 ଡାକ ଡାଲିମ କେନ୍ଦ୍ର (PTCs)

Sr. No. କ୍ରମ ସଂ.	State ରାଜ୍ୟ	Location (PTC) ସ୍ଥାନ (PTC)
1	Uttar Pradesh (ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ)	Saharanpur (ସହାରନପୁର)
2	Gujarat (ଗୁଜରାଟ)	Vadodara (ଭାଡୋଦରା)
3	Karnataka (କର୍ଣ୍ଣାଟକ)	Mysuru (ମହାଶୂର)
4	Tamil Nadu (ତାମିଲନାଡୁ)	Madurai (ମଦୁରାଇ)
5	Bihar (ବିହାର)	Darbhanga (ଦରଭଙ୍ଗା)
6	Assam (ଆସାମ)	Guwahati (ଗୁଆହାଟି)

12.3 Heads of Apex Training Institutions

12.3 ଶୀର୍ଷ ଡାଲିମ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ମୁଖ୍ୟ

Institute ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ	Location & Head ସ୍ଥାନ ଓ ମୁଖ୍ୟ	ଓଡ଼ିଆ ବିବରଣୀ
C.E.P.T. (Centre for Excellence in Postal Technology)	Mysore (Nazarbad), Karnataka Headed by the General Manager .	ମହୀଶୂର (ନଜରବାଦ), କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଏହାର ନେତୃତ୍ୱ ମହାପ୍ରବନ୍ଧକ ନିଅନ୍ତି।
R.A.K.N.P.A. (Rafi Ahmed Kidwai National Postal Academy)	Ghaziabad, Uttar Pradesh Headed by the Director .	ଗାଜିଆବାଦ, ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ଏହାର ନେତୃତ୍ୱ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ନିଅନ୍ତି।

- RAKNPA imparts training to **higher managerial cadres, Group A officers of the Indian Postal Service, Group B officers of the Department of Posts, and Managers of Foreign Postal Administrations.**
- RAKNPA ଉଚ୍ଚ ପରିଚାଳନା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ, ଭାରତୀୟ ଡାକ ସେବାର ଗ୍ରୁପ୍ A ଅଧିକାରୀ, ଡାକ ବିଭାଗର ଗ୍ରୁପ୍ B ଅଧିକାରୀ ତଥା ବିଦେଶୀ ଡାକ ପ୍ରଶାସନର ପରିଚାଳକମାନଙ୍କୁ ତାଲିମ ପ୍ରଦାନ କରେ।

12.4 Regional Training Centres (RTC)

12.4 କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ତାଲିମ କେନ୍ଦ୍ର (RTC)

- There are **4 RTCs**, set up for providing training to the **Postal Operative Staff**.
- 4ଟି RTC ଅଛି, ଯାହା ଡାକ ପରିଚାଳନା କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ତାଲିମ ଦେବା ପାଇଁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଛି।**

Sr. No. କ୍ରମ ସଂ.	Regional Training Centre (RTC) କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ତାଲିମ କେନ୍ଦ୍ର	State ରାଜ୍ୟ
1	Bhubaneswar	Odisha (ଓଡ଼ିଶା)
2	Delhi	Delhi (ଦିଲ୍ଲୀ)
3	Nashik	Maharashtra (ମହାରାଷ୍ଟ୍ର)
4	Hubballi	Karnataka (କର୍ଣ୍ଣାଟକ)

In simple words: Do not mix them up: **6 PTCs** train the general postal staff cadre, while **4 RTCs** (Bhubaneswar, Delhi, Nashik, Hubballi) train the **Postal Operative Staff**.

ସରଳ ଭାଷାରେ: ଏମାନଙ୍କୁ ପରସ୍ପର ସହ ମିଶାନ୍ତୁ ନାହିଁ: 6ଟି PTC ସାଧାରଣ ଡାକ କର୍ମଚାରୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତାଲିମ ଦିଏ, ଯେତେବେଳେ 4ଟି RTC (ଭୁବନେଶ୍ୱର, ଦିଲ୍ଲୀ, ନାସିକ, ହୁବଲି) ଡାକ ପରିଚାଳନା କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ତାଲିମ ଦିଏ।

12.5 In Short

12.5 ସଂକ୍ଷେପରେ

- 1 National Academy (RAKNPA)**
- 1 Technology Centre (CEPT)**
- 6 Postal Training Centers (PTCs)**

- **1 National Academy (RAKNPA) — 1 ଜାତୀୟ ଏକାଡେମୀ**
- **1 Technology Centre (CEPT) — 1 ପ୍ରଯୁକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ର**
- **6 Postal Training Centers (PTCs) — 6 ଡାକ ତାଲିମ କେନ୍ଦ୍ର**

13. Heads of Institutions (All Levels)

13. ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ମୁଖ୍ୟ (ସମସ୍ତ ସ୍ତର)

- Every office and institution of the Department of Posts has a designated head. The table below lists them at a glance.
- ଡାକ ବିଭାଗର ପ୍ରତ୍ୟେକ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ଜଣେ ମନୋନୀତ ମୁଖ୍ୟ ଥାଆନ୍ତି। ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଏମାନଙ୍କୁ ଏକ ନଜରରେ ଦେଖନ୍ତୁ।

No. କ୍ରମ	Institution / Office ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ / କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ	Head ମୁଖ୍ୟ
1	Directorate ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ	Secretary of Posts & Director General ସଚିବ (ଡାକ) ଓ ମହାନିର୍ଦ୍ଦେଶକ
2	Circle Office ସର୍କଲ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ	Chief Postmaster General (CPMG) ମୁଖ୍ୟ ପୋଷ୍ଟମାଷ୍ଟର ଜେନେରାଲ
3	Postal Account Office ଡାକ ହିସାବ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ	Director ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ
4	Regional Office ରିଜନାଲ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ	Postmaster General (PMG) ପୋଷ୍ଟମାଷ୍ଟର ଜେନେରାଲ
5	General Post Office (GPO) ଜେନେରାଲ ପୋଷ୍ଟ ଅଫିସ୍	Director GPO or Chief PM or Senior PM ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ GPO / ଚିଫ୍ PM / ସିନିୟର PM
6	Gazetted Head Office (HO) ରାଜପତ୍ରିତ ମୁଖ୍ୟ ଡାକଘର	Senior PM or Chief PM ସିନିୟର PM କିମ୍ବା ଚିଫ୍ PM
7	Army Postal Service (APS) ସେନା ଡାକ ସେବା	Additional Director General (ADG) ଅତିରିକ୍ତ ମହାନିର୍ଦ୍ଦେଶକ
8	PTCs & RAKNPA PTC ଓ RAKNPA	Director ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ
9	CEPT, Mysore CEPT, ମହାଶୂର	General Manager & Director ମହାପ୍ରବନ୍ଧକ ଓ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ
10	BD, PLI & Parcel Directorate BD, PLI ଓ ପାର୍ସଲ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ	Chief General Manager ମୁଖ୍ୟ ମହାପ୍ରବନ୍ଧକ
11	Returned Letter Office (RLO) ଫେରସ୍ତ ଚିଠିର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ	Manager ପ୍ରବନ୍ଧକ
12	Mail Motor Service (MMS) ମେଲ ମୋଟର ସେବା	Senior Manager or Manager ବରିଷ୍ଠ ପ୍ରବନ୍ଧକ କିମ୍ବା ପ୍ରବନ୍ଧକ
13	Postal Stores Depot (PSD) ପୋଷ୍ଟାଲ୍ ଷ୍ଟୋର ଡିପୋ	Superintendent of PSD ଅଧୀକ୍ଷକ, PSD
14	Postal Division ଡାକ ଖଣ୍ଡ	SPOs / SSPOs ଡାକ ଅଧୀକ୍ଷକ / ବରିଷ୍ଠ ଡାକ ଅଧୀକ୍ଷକ
15	RMS Division RMS ଖଣ୍ଡ	SRM / SSRM ଅଧୀକ୍ଷକ RMS / ବରିଷ୍ଠ ଅଧୀକ୍ଷକ RMS

14. Important Points — Numerical Data to Update Before Exam

14. ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିନ୍ଦୁ — ପରୀକ୍ଷା ପୂର୍ବରୁ ଅପଡେଟ୍ କରିବା ଯୋଗ୍ୟ ତଥ୍ୟ

- These figures **keep changing**. As per the source, this data will be provided **one month before the exam** — fill in the latest numbers from www.indiapost.gov.in or from **Annual Postal Report**.

No. କ୍ରମ	Data Point (English)	ତଥ୍ୟ (ଓଡ଼ିଆ)
1	Total Circles	ମୋଟ ସର୍କଲ
2	Total Post Offices	ମୋଟ ଡାକଘର
3	Total Divisions	ମୋଟ ଡିଭିଜନ
4	Average area covered by each Post Office	ପ୍ରତ୍ୟେକ ଡାକଘର ଦ୍ୱାରା ଆବୃତ ହୋଇଥିବା ହାରାହାରି କ୍ଷେତ୍ରଫଳ
5	Total Headquarters	ମୋଟ ମୁଖ୍ୟାଳୟ
6	Total P.O. (Post Offices)	ମୋଟ P.O.
7	Total A.M.P.C. (Automatic Mail Processing Centres)	ମୋଟ A.M.P.C.
8	Total G.P.O. (General Post Offices)	ମୋଟ G.P.O.
9	Total Postal Store Depots	ମୋଟ ପୋଷ୍ଟାଲ୍ ଷ୍ଟୋର ଡିପୋ
10	Total Circle Stamp Depots	ମୋଟ ସର୍କଲ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଡିପୋ
11	National Sorting Hubs	ଜାତୀୟ ସର୍ଟିଂ କେନ୍ଦ୍ର
12	Intra Circle Hubs	ଇଣ୍ଟ୍ରା ସର୍କଲ ହବ୍
13	Total National Speed Post Hubs	ମୋଟ ଜାତୀୟ ସ୍ପିଡ୍ ପୋଷ୍ଟ ହବ୍
14	Total Postal Regions	ମୋଟ ଡାକ ରିଜନ୍
15	Total RMS Divisions	ମୋଟ RMS ଡିଭିଜନ
16	Total Post Offices in Rural areas	ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ମୋଟ ଡାକଘର
17	Total Post Offices in Town / Urban areas	ସହରାଞ୍ଚଳରେ ମୋଟ ଡାକଘର